

اهمیت آگاهی عامه در امر حفاظت از محیط زیست سالم زراعتی

مقدمه:

زمین با پهنا و بزرگی خود هیچ زمانی عاری از وجود انسان نبوده انسانها ساکنان اصلی زمین هستند که به روی زمین زندگی و پیوند ناگسستنی با محیط و طبیعتی که در آن بود و باش میکنند دارند. طبیعت و محیط زیست، برای بقای نسل بشر آفریده شده و انعام خداوندی است که از مجموعه موجودات، منابع و عوامل و شرایط هماهنگی که در اطراف هر موجود زنده وجود دارد و ادامه حیات به آن وابسته است به وجود آمده است. محیط زیست پاک و سالم، از زیرمجموعه های حقوق بشر و حقوق شهروندی اتباع هر کشوری بوده و دولت ها مکلف اند که این مطلوب را برای شهروندان خود فراهم سازند.

مفهوم محیط زیست سالم

محیط زیست از دو کلمه محیط و زیست ترکیب یافته است که در فارسی به معنای جایگاه و محل زندگی است. محیط زیست به تمامی محیط های که در آن زندگی جریان دارد، گفته میشود. مجموع از عوامل فیزیکی خارجی و موجودات زنده که با هم در تعامل هستند، محیط زیست را تشکیل میدهند و بر رشد و نمو و رفتار موجودات تأثیر میگذارند. محیط زیست به آب، هوا، خاک و اکوسیستم مانند محیط های انسانی، زمین های زراعتی، جنگلات و حیات وحش در مکان گفته میشود. محیط زیست چهار جهت زندگی انسان را از لحاظ اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و منابع بشری مورد مطالعه قرار میدهد. به عبارت دیگر محیط زیست مجموعه پدیده های است که انسان و سایر موجودات زنده را احاطه کرده و با یکدیگر در تقابل میباشد. به نظر برخی از دانشمندان، محیط زیست شامل مجموعه های از عوامل پیوسته بیرونی است که حیات و کلیه جنبه های محیطی موجودات زنده از آن تأثیر پذیر است. در مقدمه بیانیه کنفرانس سازمان ملل متحد (استهکلم 1972) آورده شده است که: انسان شکل دهنده محیط زیست خود است. محیطی که به وی توانایی های فیزیکی و فرصت رشد معنوی، اخلاقی، اجتماعی و روحی میبخشد. معنای این جمله این است که انسان شکل دهنده محیط زیستی است که به دست وی ساخته شده است، پس باید مورد توجه قرار گیرد. همچنین در این بیانیه اضافه میشود که محیط زیست شامل همه یا بخشی از عناصر تشکیل دهنده محیط طبیعی، اعم از آب و هوا و خاک چه در سطح و چه در عمق در حالت طبیعی یا توسط انسان ساخته شده است میباشد. باید یاد آور شد که حفاظت از محیط زیست در قرن بیست و یکم به عنوان یکی از اهداف مهم توسعه پایدار سازمان ملل متحد شناخته شده است. پس میتوان گفت حفظ محیط زیست سالم برای بقای انسانها یک ضرورت انکار ناپذیر است.

اهمیت آگاهی عامه در حفاظت از محیط زیست سالم

آلودگی محیط زیست بر کیفیت و زنجیره طبیعی اثر میگذارد و پیامدهای زیان باری برای زندگی انسانها، حیوانات، نباتات و حشرات دارد. در حال حاضر بحران محیط زیست به مثابه یک اتفاق بزرگ، دنیا را در حدی غافلگیر کرده و تکان داده است

که حتی شاید در قرن 19 و 20 هیچ تصور نمیگردید. پیامدهای انسانی و اجتماعی این بحران همه گیر در حدی گسترده است که میتواند فراتر از وضعیت ویژه عواملی را پدید آورد که مسیر تحولات جهانی را دگرگون و زندگی افراد بشر را به مخاطره می نهد. در جهان امروز، مسئله محیط زیست و آلودگی هوا، یکی از مهمترین و حادثترین مشکل تمدن انسانی است و نقش انسان در آلودگی محیط زیست بسیار چشم گیر است. انسان امروزی با بزرگترین چالشهای که انسان خردمند تا کنون با آن مواجه بوده دست و پنجه نرم میکند، از بین رفتن محیط سالم، زندگی میلیونها انسان را به کام مرگ پرتاب مینماید و بنیادهای اساسی زندگی انسانها را با خطرات و تهدیدات جدی مواجه میسازد. آلودگی محیط زیست، از بین بردن تنوع طبیعی، و از بین بردن ایکولوژی زراعتی از منابع گوناگون صورت میگیرد. با پیشرفت تمدن بشری و توسعه تکنالوژی و ازدیاد روز افزون جمعیت، در حال حاضر دنیا با مشکلی به نام آلودگی در هوا و زمین روبرو شده است که زندگی ساکنان کره زمین را تهدید میکند. بطوری که در هر کشور حفاظت از محیط زیست مورد توجه جدی دولت مردان است. امروزه وضعیت زیست محیطی به نوع شده است که مردم یک شهر یا حتی یک کشور از آثار آلودگی در شهر یا کشور دیگر در امان نیستند. محیط زیست پاک و سالم، از زیر مجموعه های حقوق بشر و شهروندی بوده و دولتها مکلف اند که این مطلوب را برای شهروندان فراهم سازند. چنانچه قانونگذار افغانی نیز در قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان یکی از مکلفیت های دولت را حفظ محیط زیست سالم میداند. در ماده پانزدهم قانون اساسی کشور این گونه آمده است، دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر الزم اتخاذ نماید «کارشناسان برای تشخیص و تعیین حد اوسط عمر در یک کشور، تاثیرات محیط زیست را به عنوان متغیر اساسی در نظر گرفته و معتقد اند که در مرگ و میر افراد شرایط زیستی نقش اساسی را دارا میباشد. این واقعیتی است که به عنوان یک اصل بدیهی هیچ کسی نمیتواند آن را نادیده گرفته و یا تاثیر محیط زیست بر جسم و روان انسان را احساس نکند. با این حال، مشکلات محیطی و آلودگی های آن از چالشهای جدی برای حیات آینده بشر بوده و میباشد که با رشد روز افزون این مشکلات، گرفتاری های زیادی نیز برای انسانها خلق میشود. تغییرات اقلیمی، افزایش ذرات زهری در هوا، الوده شدن خاک و محیط زیست از اثر استفاده بیش از حد افت کشتهای زراعتی، از بین بردن منابع کنترل ببالوژیک (حشرات مفیده که در کنترل ببالوژیک افات و امراض نقش عمده را بازی میکند) و از طرف دیگر در کاهش استفاده از افت کشتهای زراعتی نقش خیلی کلیدی و ارزنده را بازی میکند، رشد سرسام آور امراض گوناگون از اثر استفاده نادرست افت کشتهای زراعتی، حمل و نقل، ذخیره و نگهداری آنها از عمده مشکلاتی است که زندگی آینده بشر را تحت شعاع خود قرار داده و سالانه هزاران انسان قربانی آلودگی های محیطی، محصولات زراعتی الوده به مواد کیمیاوی، سقط جنین، مرگ و میر های نابهنگام و مرموس میشوند. بنابر این، آگاهی مردم، دهاقین و باغداران از تغییرات محیط زیستی خیلی نقش سازنده و بازدارنده دارد و با فهماندن دهاقین و باغداران میتوان تا اندازه جلو این بحران جهانی را گرفت و از افزایش آن جلوگیری نمود. آگاهی دهی درست و سازنده میتواند در فهم بهتر و پویایی ارتباط خوب انسان با محیط زیست سالم نقش اساسی و سازنده داشته باشد. آگاهی عامه پیرامون حفاظت از محیط زیست به هر طریق که باشد میتواند به عنوان عاملی موثر در دستیابی به اهداف توسعه پایدار هم در سطح ملی و بین المللی و هم در تصمیم گیری های عمومی در حوزه تجارت، صحت و سلامت، حفاظت از منابع طبیعی، و... نقش نموده و مهم است.

نتیجه گیری

امروزه محیط زیست سالم، هم در جهان توسعه یافته و هم در دنیای در حال توسعه مورد نظر و توجه است هنگامی که سخن از محیط زیست پیش می آید، محیط زیست میتواند که کلبه اجزا نیازمند انسان ها را در بر داشته باشد مانند ایکولوژی عمومی و ایکولوژی زراعتی را شامل میشود. زمانی محیط زیست میتواند مفید باش که مداخله انسان کاهش و به حداقل رسانده شود. حفظ منابع و محیط زیست و سهم آینده گان از آن مطرح است. مداخله در محیط زیست نباید به قیمت از بین رفتن امکانات نسل های آینده شده بلکه باعث حفظ منابع طبیعی به صورت یک مجموعه، ضمن در دسترس بودن همگان، برای نسل های آینده حفظ شود. منابع و امکانات و حفظ محیط زیست باید از بین رونده و کاهش یابنده نبوده و بلکه تجدید شونده و فزاینده باشد. نباید فراموش کرد که توسعه پایدار (دخالت در ایکوسیستم های زراعتی) بدون محیط زیست و حفاظت از آن نه معنا دارد و نه امکان پذیر است. یکی از مهمترین ابعاد امنیت در جهان، امنیت محیط زیست و منابع و سیستم های حافظ حیات زمین است که طول عمر و رفاه کل بشریت به آنها وابسته است. افغانستان از لحاظ حفاظت از محیط زیست در جایگاه مناسبی در جهان قرار ندارد. آمارها نشان می دهد که بسیاری از منابع و پوشش های نباتی و جنگلات، ایکوسیستم های زراعتی، حفظ منابع کنترل بیالوژیکی (حشرات و مایکروارگانیزم های مفیده) در شرف نابودی است و آگاهی های لازم در این مورد در سطح نازلی قرار دارد. داشتن محیط زیست سالم و پایدار بدون آموزش همگانی امکان پذیر نیست. از طرفی، آموزش و اطلاع رسانی جهت حفظ محیط زیست که یکی از اولویت های دولت جمهوری اسلامی افغانستان، وزارت زراعت ابیاری و مالداری و بالخصوص مدیریت ایکولوژی حشرات است باید بطور گسترده و افغانستان شمول بوده تا آگاهی بشکل دوامدار و از طریق مختلف (رادیو و تلویزیون) صورت گرفته تا دهاقین و باغداران از مزایای محیط زیست سالم از نگاه زراعت و اهمیت محیط زیست سالم را در بخش زراعت و مشکلات زراعتی (افات و امراض نباتی) تجربه نمایند.

منابع

1. قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان 1382
2. کد جزای جمهوری اسلامی افغانستان
3. -بیانیه کنفرانس سازمان ملل متحد، استهکلم 1972
4. گوگل، ویکی پدیا

گرد آورنده و تنظیم کننده

محمد ناصر حیدری

مدیر ایکولوژی حشرات